

a. Kennis genomen hebbende van de verklaring van Ds L. Doekes te Feijenoord, dat hij zich aan de dogmatische en kerkrechtelijke besluiten der Synoden van 1939—1942 en 1943, alsmede aan de besluiten der Classis ten aanzien van den Kerkeraad van Capelle a. d. IJssel niet conformeerde;

b. Met droefheid constateerend, dat hij na langdurige samensprekingen en ernstige vermaningen in deze houding volhardt, en het zelfs als zijn roeping beschouwt om openlijk den strijd tegen de genoemde besluiten voort te zetten;

c. Overwegende, dat hij hiermede 1e. de door Christus gewilde goede kerkelijke orde verstoort,

2e. het door den Koning der Kerk aan meerdere vergaderingen verleende gezag ondermijnt,

3e. zich niet houdt aan de in het onderteekening-formulier door hem afgelegde belofte;

d. Concludeerende, dat hij zich derhalve schuldig maakt aan de in art. 80 K.O. genoemde zonde van openbare scheurmaking;

besluit met diep leedwezen op grond van art. 79 en 80 K.O. Ds L. Doekes voor den tijd van drie maanden in de uitoefening van zijn ambtelijken dienst te schorsen in de hoop en met de bede, dat onder Gods zegen deze tuchtmaatregel moge dienen om hem op den weg der gehoorzaamheid te doen wederkeren". Aldus het persverslag van de classis; in dezen dus een onverduch getuigenis van de heerschende synodocratie.

Het is niet mogelijk, dit vonnis te herroepen, zonder dat daarmee heel het beleid der toen heerschappij voerende synode veroordeeld wordt. Want de classis deed niets anders dan de synode als haar meesteres volgen, toen deze aan de kerken durfde te bevelen, „dat in onze kerken niets mag worden geleerd, dat met de betrokken leeruitspraken niet ten volle in overeenstemming is". „Elke propaganda, met name

door ambtsdragers, tegen deze aangenomen leer, niet alleen in den eigenlijken ambtelijken arbeid, maar ook in lezingen, geschriften en verenigingsarbeid, dient te worden nagelaten en geweerd. En de synode spreekt de verwachting uit, dat alle ambtsdragers hun onderteekening gestand doen, voor trouwbreuk zich zullen wachten en er diep van doordrongen zullen zijn, dat alleen in dezen weg het huis des Heeren gebouwd en het goede voor Zion verkregen zal worden". Aldus de synode, op 2 Juni 1944. Zij heeft wel slaafsche leerlingen gevonden voor deze verregaande decreten. Gelukkig: niet allen hebben zich gebogen; God heeft velen vrijgemaakt uit dezen ban.

Ik lees nog eens de beweringen van Dr Fraamsma, aan het begin van dit artikel vermeld. Ze zijn onwaar. En dat is niet „het dwaze Gods". Het is, wat hij zelf op een andere plaats in zijn boek noemt: „de leugen in de kerk".

L. DOEKES.

*: Haart „Thijs Booy"

Uit de synodocratische kerkbode van de classis Gorinchem knippen we volgend merkwaardig officieel nieuws in de rubriek „Uit de Kerken":

GIJESSENDAM EN NEDER-HARDINXVELD.

Om dubbele acties te voorkomen diene nu reeds, dat Thijs Booy begin Sept. hier zal optreden.

Dit is dan uit diezelfde classis, die destijds het blonde hoofd in den schoot lei, toen een synode liet zeggen: die candidaat mag niet te Noordeloos bevestigd worden: bevestig Noordeloos. De afgezanten kwamen deels uit een wereldstad, waar ze menschen schorsten omdat ze in een comité zaten, dat „een spreker" wilde doen optreden. De heer Thijs Booy is ons onbekend, maar wie zijn boek kent, weet genoeg, om te concluderen: die classis Gorinchem, daar is men ziende blind.

K. S.

POLITIEK EN SOCIAAL LEVEN

Nogmaals: gehandhaafde bestrijding

De oud-secretaris van het C.N.V., de heer Amelink, is in de Gids van 17 Maart j.l. teruggekomen op hetgeen wij in verweer op zijn artikel in de Gids van 11 November 1950 schreven in deze rubriek in de nummers van 13, 20 en 27 Januari j.l. De Redactie van De Gids nam dit artikel van haar oud-secretaris, die een dag vóór de datum, waarop ons laatste tegen het zijne gerichte artikel verscheen, zijn 50 jaar lid zijn van het C.N.V. herdacht, uiteraard gaarne op, doch voegde er aan toe, dat dit het laatste woord zou zijn, dat in dezen pennestrijd opgenomen zou worden door haar.

Terwille van den strijd, die moet doorgaan met het oog op de noodzakelijkheid van een door Gods Woord genormeerde, christelijk sociale actie, waarvoor wij de broeders en zusters voortgaan op te roepen, komen wij ook op dit artikel nogmaals terug, opdat men de principiële draad in deze discussie duidelijk zie liggen en vasthoude, daar, waar de heer Amelink die naar onze overtuiging liet liggen of losliet.

Betichtte de heer Amelink ons in zijn eerste artikel van oneerlijke en misleidende voorlichting, thans verklaart hij van oordeel te zijn, dat wij niet opzettelijk

de waarheid geweld aan deden, waarvan wij gaarne dankbaar nota nemen. Dat wij evenwel volgens hem toch met de waarheid in conflict komen, schrijft hij thans hieraan toe, „dat de heer Groen beschikt over een rijke fantasie en dat de drog- en droombeelden, die hij zich in zijn fantasie schept, voor zijn besef realiteiten worden en dat die voor hem beginnen te leven". De lezer, die ons in ons betoog en tegenbetoog heeft gevolgd, zal zich wel verbaasd afvragen, hoe de oud-secretaris van het C.N.V. de met citaten uit zijn eigen orgaan en met praktijkgegevens gestaafde weerleggingen van onzen kant, nu op eenmaal naar het rijk der fantasie kan verwijzen. De zaak is deze: Als inleiding van ons antwoord aan den heer Amelink vermeldde wij, dat wij vroeger samen naar eenzelfde kerk trokken, hetgeen nu niet meer het geval is en dat deze scheiding zich maar niet tot gebouwen en andere woonplaats uitstreckte, maar in geheel andere, dwingende redenen haar oorzaak vond. Wij betreurden dit. Daarbij noemden wij de Duystraatkerk te Rotterdam-Delfshaven. De heer Amelink merkt nu op, dat hij kerke in het gebouw aan de Meineslaan. Best mogelijk, dat in mijn jeugdherinneringen eenige beelden over en door elkander zijn geschoven. Doch ik kan den heer Amelink verzekeren, dat mijn Zondagsche herinneringen mij in dezen niet bedriegen. Niet dat dit zoo-veel uitmaakt voor deze polemiek. Als jarenlange huisvriend van de fam. Schoonhoven trok ik met mijn vriend Koos menigmaal des Zondags met zijn vader, Ds Schoonhoven, naar de Meineslaankerk, wanneer deze daar het Woord bediende. Wat was de kern van mijn woorden? Immers deze: jaren geleden kende ik den heer Amelink als jongen reeds in de gemeenschap met de kerk des Heeren in mijn woonplaats; in deze gemeenschap ken ik hem nu niet meer, wat mij spijt. Dat is alles en daar komt geen drogreden of fantasie bij te pas. Dit door den heer Amelink gecorrigeerde aanloopje van mij, moet nu evenwel bij hem dienst doen om mij bij de lezers van de Gids aan te dienen als een fantasmagorie, die zijn droombeelden zoo reëel voor zich ziet, dat ze voor hem gaan leven. Van iemand, die oneerlijke en misleidende voorlichting geeft, ben ik voor hem dus thans geworden tot een fantastische droomer. Wij maken ons daarom niet druk en komen dan ook door zulk een reactie van den heer Amelink onzerzijds niet in actie. Zeker zal dit ons de nek niet krommen, het kan ons zelfs de pet niet kreuken. Terwijl wij zijn personalistische bestrijding van onzen kant verwijzen naar het rijk der fabelen, houden wij ons met het oog op onze lezers liever er mee bezig om hen te doen zien, dat de heer Amelink in zijn antwoord aan ons hier en daar de plank mislaat of de zaak onaangeroerd laat liggen. En om deze zaak van een deugdelijk genormeerde, christelijk sociale actie is het ons te doen.

In zijn een bepaald woorden de juiste schappelijke beginselen deden aan daarbij door Go Amelink door Go zijn: in in de v christel ten wake die de ha beeld vo met tal v Amelink worden dat wij spreekt gestelde zou juist vulling v Wanneer er als de neer doo Verbond dan ign Het vert het C.N.V. veteraan de orde zouden onderling melijk, d ren gerle eigen co men heb lijdens v krassere lid in e aanvaar geschikt. 11 Maar Ruppert heer Ru de vakb leiders z weging v van deze zeggen: Gereform men van

De Zendingsarbeid op Oost-Soemba nog niet afgelopen

II

WAARTOE BLEVEN DE APOSTELN ZO LANG ZOWEL TE JERUZALEM ALS TE EFEZE?

Om onderwijs te geven in het lezen? Geenszins! Die tijd was geen tijd van analfabetisme en onwetendheid, maar van kennis en wetenschap. Dus de menschen in die tijd hadden kennis en konden lezen, zowel de Joden als de Grieken. Bovendien was de Schrift (het O. Testament) reeds vertaald in het Grieks, de algemene taal voor alle volken in die tijd.

Derhalve, wanneer de menschen tot bekering gekomen waren, konden zij gemakkelijk de Schrift lezen en de inhoud ervan bestuderen, zoals van de gemeente te Berea vermeld staat: dat zij dagelijks de Schrift onderzochten, of deze dingen alzo waren. (Hnd. 17:11).

Dus was het in die tijd niet nodig dat Paulus scholen oprichtte om onderwijs te geven in lezen, opdat de Christenen de Schrift zouden kunnen lezen.

Zo was het ook niet nodig een Opleidingsschool (voor helpers, Evangelisten) (Vert.) op te richten, want er was (voldoende) kennis en die kennis behoeft ook niet vermeerderd te worden, zoals zulks blijkt bij Timotheüs en Titus. Toen deze tot bekering gekomen waren, kregen ze niet eerst een opleiding en werden toen eerst Paulus' helpers, maar ze werden terstond zijn helpers, toen zij tot bekering gekomen waren.

De geneeskunde was toen ook reeds tot ontwikkeling gekomen.

Indien dit alles niet zo ware, dan zou het ook in die tijd nodig zijn geweest scholen op te richten, opdat de menschen zelf de Schrift zouden kunnen lezen. Want voor onwetende en analfabetische volken is er geen andere weg dan dat er scholen gesticht worden, opdat de Gemeente of de kinderen der Gemeente de Schrift kunnen lezen en kennis verkrijgen.

DIT ZO ZIJNDE, WAARTOE BLEVEN DE APOSTELN DAN LANGE TIJD IN DE BOVENGENOEMDE PLAATSEN?

Op deze vraag krijgen we antwoord in Matth. 23:19c, luidende: „..... lerende hen onderhouden, alles wat Ik U geboden heb".

Dit Gods-Woord bevat twee dingen.

1. Leer hen om alles uit de gemeente weg te doen wat in strijd is met de eis van Gods Woord.

2. Opdat zij onderhouden, alles wat van hen door het Woord Gods geëist wordt. Of, met andere woorden, dat de Gemeente gezuiverd wordt van een zuurdesem die het leven van de Christelijke gemeente kan verwoesten.

Thans gaan we de eerste Gemeente te Jeruzalem bezien, die voortgekomen is uit het Jodendom.

Over deze gemeente lezen we in Hand. 21:20 wat Jacobus tot Paulus zegt: „Gij ziet, broeder, hoeveel duizenden van de Joden daar zijn, die geloven en zij zijn allen ijverars van de Wet".

Het is dus duidelijk, dat zij niet gemakkelijk zich vrijmaakten van de dienst der Wet, die in de N. Test. tijd behoorde afgeschaft te worden, want het was slechts een schaduwendienst.

Het was voor hen niet gemakkelijk deze zaak los te laten. De Heere Jezus Zelf heeft dit reeds aan Zijn discipelen laten voelen, zeggende: „Nog vele dingen heb Ik u te zeggen, doch gij kunt die nu niet dragen" (Joh. 16 vs 12); en in Luc. 5:39 zegt Hij: „En niemand, die oude (wijn) drinkt begeert terstond nieuwe, want hij zegt: „De oude is beter".

Zo hebben ook de Gemeenten uit de heidenen zich niet gemakkelijk vrijgemaakt van de heidense zuurdesem, en dat nog wel Gemeenten, die door apostelen gesticht waren. Natuurlijk hebben de apostelen, vanaf het ogenblik dat die Gemeenten ontstaan waren, haar geleerd om alle heidense adat of heidense zuurdesem, die in strijd was met de eis van Gods Woord, weg te doen en alle eisen van Gods Woord op te volgen.

Nochtsan hebben zij daarna in hun zendbrieven steeds moeten aansporen en vermanen om de heidense gewoonten of heidense zuurdesem weg te doen en te leven met een nieuw leven, zoals dit blijkt uit Efeze 4:17 etc. En zij hebben op de gevaren gewezen, zoals in 1 Cor. 5:16, waar Paulus zegt: „Weet gij niet, dat een weinig zuurdesem het gehele deeg zuur maakt?"

Zoals de Gemeenten, die gesticht werden door de apostelen zelf, zich niet gemakkelijk vrijmaakten van de oude zuurdesem, zo is het ook met de Gemeenten van de huidige tijd.

De zendingen zullen het getuigen, mits zij arbeiden en gemeenten des Heeren stichten en leiden, overeenkomstig Gods Woord. Zij zullen zien dat hun arbeid en taak zwaarder wordt wanneer er gemeenten zijn ontstaan; want het kan niet anders of er moeten allerlei problemen oprijzen in verband met de heidense adat.

Een zending op Soemba heeft eens in een vergadering van goeroe's Indijl gezegd: „Ik dacht eerst, dat, als er Gemeenten waren ontstaan, het werk minder zou worden. Maar integendeel is het niet minder geworden, doch vermeerderd en we moeten nu nog harder werken dan vroeger".

Nogmaals, we moeten niet vergeten, dat de volken in de tijd der apostelen niet dom en analfabetisch waren, doch kennis bezaten en lezen konden. Desondanks was niet gering de tijd die nodig was om hen te leren onderhouden alles wat door Christus bevolen was.

Maar dan geldt dit nog meer voor Gemeenten, die voortgekomen zijn uit een onwetend en analfabetisch volk.

Want het is niet alleen nodig die gemeenten te leren onderhouden alles wat Christus bevolen heeft, maar het is ook nodig de kinderen der Gemeente te onderwijzen, opdat ze kunnen lezen en kennis verkrijgen, om zo zelf het Woord Gods te kunnen lezen en te onderzoeken. Daartoe is er geen andere weg dan het oprichten van scholen, vooral een school tot Opleiding van goeroe's Indijl, om zo leraars te bekomen voor de Gemeenten.

Hoe kunnen anders de Gemeenten voor zichzelf verantwoordelijk zijn en haar opdracht vervullen als Kerk van Christus, n.l. als Profeten, Koningen en Priesters, die verkondigen de deugden des Heren (1 Petr. 2:9)?

Is het geoorloofd de Gemeenten des Heren dom te houden, zodat zij het ambt van Profeet, Priester en Koning niet kunnen vervullen? Hoor slechts het Woord des Heren bij monde van de profeet Hosen, als Hij zegt: „Mijn volk is uitgerooid omdat het zonder kennis is; dewijl gij de kennis verworpen hebt, heb ik ook U verworpen, dat gij Mij het priesterambt niet zult bedien; dewijl gij de Wet Uws Gods vergeten hebt zal Ik ook Uw kinderen vergeten. (Hos. 4:6).

Daarom mogen de Kerken die zendingen uitzenden — indien er gemeenten zijn ontstaan door het werk harer zendingen — die gemeenten niet in de steek laten, wanneer het haar goeddukt voordat de tijd daarvoor rijp is.

Thans willen wij zien hoe het staat met de Kerken van Oost Soemba, die ontstaan zijn door het zendingswerk van de Gereformeerde Kerken in Nederland, n.l. of er plaats is voor de beslissing van de Synode van Amersfoort 1948, waarin gezegd wordt: dat het eigenlijke zendingswerk op Oost Soemba beschouwd wordt als bijna voltooid (aflopend).

Waarop berust dit besluit?

De Kerken van Oost Soemba weten dit niet, want deze Synode heeft niet eens gesproken met de Kerken van Oost Soemba, voordat zij dit besluit nam. En, nadat dit besluit genomen werd, er geen kennis van gegeven aan de kerken van Oost Soemba. Is dit zoals het behoort?

Alzo is de (gestelde) vraag tot nu toe een vraag gebleven. Maar hoe het ook zij, de grond voor dit besluit van de Synode is beslist niet in overeenstemming met de situatie, zoals die gevonden wordt in de Kerken van Oost Soemba en met de situatie van de zending aldaar. Want vóór dit besluit te nemen heeft men niet eerst die zaak onderzocht, maar men heeft dit besluit slechts als de verte genomen.

De situatie, zoals die in de Kerken van Oost Soemba is, kan duidelijk worden uit het hierondergenoemde.

Hoewel de zending reeds tientallen jaren in Oost Soemba gewerkt had, begonnen er eerst tegen het vertrek van ds Colenbrander naar Holland, in 1928, mensen te komen, die naar de Evangelieverkondiging wilden luisteren. Ná 1928 werden op verschillende plaatsen de mensen, die naar het Evangelie wilden luisteren, allen gedoopt door ds Lambooy, die consulent in Oost Soemba

geworden Holland.

Hoewel onderwijs dopen, zo Gods Wo anderen, werden, zulks wel Kunnen

tieren en Zulke Ge de Gemeer gedoopt v geworden in de Ge

Voordat reeds Ge christenen waren.

De toe want alle nog in di Gemeente kwam in. Evangelie haar, zod werd doe

Als we is er dan is er voo formatie-

Dit is nadat hij Zijn leidir was erop zouden w eist word

Alzo w Indijl, m het leven begon ree meenten, zich niet Appinged met het

Maar i der and houding t Kananggi Gods Wo de Kerke rjids de s In dit e van Oost Gods Wo

wij gaarne
volgens hem
schrijft hij
eschikt over
roombeelden,
zijn besef
beginnen te
tegenbetoog
agen, hoe de
aten uit zijn
taafde weer-
al naar het
is deze: Als
eer Amelink
aar eenzelfde
val is en dat
en en andere
ndere, dwin-
treurden dit.
Rotterdam-
op, dat hij
Best moge-
eige beelden
h ik kan den
gische herin-
dat dit zoo-
nlange huis-
ik met mijn
t zijn vader,
rk, wanneer
de kern van
len kende ik
gemeenschap
ints; in deze
wat mij spijt.
n of fantasie
geoordeerde
hem dienst
an te dienen
zo reëel voor
Van iemand,
g geeft, ben
fantastische
uk en komen
heer Amelink
s de nek niet
aken. Terwijl
onzen kant
uden wij ons
bezig om hen
antwoord aan
zaak onaan-
an een deug-
is is het ons

In zijn eerste artikel vroeg de heer Amelink ons, een bepaald citaat geheel aan te halen met name deze woorden „dat dan alleen het maatschappelijk leven in de juiste banen kan worden geleid, indien dat maatschappelijk leven zich ontwikkelt overeenkomstig de beginselen door God in Zijn Woord gegeven.” Wij voldeden aan dat verzoek, doch stelden den heer Amelink daarbij deze vraag: Wat beteekent dat „de beginselen door God in Zijn Woord gegeven” en wil de heer Amelink ons eens duidelijk maken, dat die beginselen door God in Zijn Woord gegeven dit vereenigbaar doen zijn: in de kerk vrijzinnig, in de politiek P. v. d. A., in de vakbeweging C.N.V. en dat in dit verband „de christelijke vakbeweging er nauwlettend voor zal moeten waken, zich te bemoeien met zaken op terreinen, die de hare niet zijn.” Daarbij stond ons geen droombeeld voor oogen, maar een actuele, concrete situatie met tal van voorbeelden te bewijzen, die door den heer Amelink onmogelijk naar het rijk der fantasie kunnen worden verwezen. De heer Amelink vermeldt nu wel, dat wij de aanvulling van het citaat gaven, doch spreekt met geen woord over deze hem in dit verband gestelde vragen. De beantwoording van die vragen zou juist doen uitkomen, of zijn verzoek om die aanvulling van dat citaat nu werkelijk zin had of niet. Wanneer wij ons in een straatje vergissen, dan is hij er als de kippen bij om dat te signaleren, doch wanneer door ons zulke belangrijke, het bestaan van zijn Verbond rakende vragen aan de orde worden gesteld, dan ignoreert hij deze volkomen. Dat is typeerend. Het verbaast ons evenwel niet. Zoodra de leiders van het C.N.V. en daartoe rekenen wij ook nog dezen ouden veteraan, vragen als de bovenstaande principieel aan de orde zouden gaan stellen en beantwoorden, dan zouden onvermijdelijk de principieele tegenstellingen onderling aan den dag gaan treden, vooropgesteld namelijk, dat voor bepaalde heeren de destijds tot anderen gerichte oproep: „Uw belijdenis beleven”, op de eigen consciëntie nog zijn volle klem heeft. Dan zal men hebben aan te toonen, dat het zich met die belijdenis verdraagt b.v. Vrijzinnigen, om van andere nog krassere voorbeelden maar te zwijgen, als volwaardig lid in een Christelijk Nationaal Vakverbond te aanvaarden. Het betreft hier geen zaak van ondergeschikt belang. In het weekblad „De Spiegel” van 11 Maart 1950 kwam een interview voor met den heer Ruppert over het C.N.V. Bij dat interview maakte de heer Ruppert deze opmerking: „een groot gevaar in de vakbeweging is stellig, dat er zich een kaste van leiders zou gaan vormen. Het moet blijven: een beweging van en door arbeiders”. Gegeven dit karakter van deze organisatie, hebben wij dan 't volste recht te zeggen: het C.N.V. is dus een beweging van en door Gereformeerden en Vrijzinnigen, om van andere specimen van het „christelijk” allegaartje maar niet te rep-

pen. De heer Amelink moge nu, wanneer hij dit hoort, als een struisvogel den kop in het zand steken, het zal hem niet baten, want het schot kan niet missen: Wanneer de heer Amelink nog trouw is aan zijn eigen brochure (waarvan wij overigens, zooals men zal weten, niet veel goeds kunnen zeggen) met name op dit punt: de erkenning van de universaliteit van de belijdenis (Uw belijdenis beleven, blz. 5), dan zal het in het C.N.V. door hem direct moeten gaan kraken op het punt van het Koning en Zaligmaker zijn van Christus (Uw belijdenis beleven, blz. 5), zoodra dit „christelijk” allegaartje in het C.N.V. voor die belijdenis wordt geplaatst. Dan zullen de geleerden ongetwijfeld worden gedund, terwijl het ledental nu al maar toeneemt. Wij achten deze toename evenwel symptoom van verwaterring inplaats van een bewijs van groei. Bij verwaterring voltrekt zich ook een volume-vergrooting, precies als bij groei. De zaak blijft aan de orde of de leiding van het C.N.V. die zaak, dien toestand, reëel en principieel onder oogen wil zien of niet. De heer Amelink heeft in zijn artikel in dezen den strijd ontweken. Waarvan acte.

De heer Amelink brengt voorts ter sprake het punt van het door ons noodzakelijk geacht staan van de Christelijke vakbeweging op den grondslag van het Woord Gods, zooals de Kerk dat in haar belijdenis heeft samengevat en beleiden. De heer Amelink wil een verschil zien in onze aanvankelijk neergeschreven woorden van Gods Woord en de belijdenis, terwijl wij later spraken van het Woord Gods, waarvan de belijdenis ons de samenvatting geeft. De heer Amelink leest nu wel in de eerste woorden een vereenzelviging van Gods Woord en de belijdenis, een vereenzelviging, die hij in het geheel niet aantoonst, maar het voegwoordje en sluit als nevenschikking allerminst onderschikking uit. Die onderschikking is gegeven in die belijdenis zelf in artikel 7 van de Nederl. Geloofsbelijdenis: „Men mag ook geener menschen schriften, hoe heilig zij geweest zijn, gelijk stellen met de Goddelijke Schriften, noch de gewoonte met de waarheid Gods (want de waarheid is boven alles), noch de groote menigte, noch de oudheid, noch de successie van tijden of personen, noch de concilien, decreten of besluiten”. En daarom had de heer Amelink, dit kun-nende weten, dat naast elkander plaatsen van het Woord Gods en de belijdenis door mij, niet mogen interpreteren zooals hij het deed.

Ten aanzien van het door ons noodzakelijk geacht staan van de Christelijke vakbeweging op den grondslag van het Woord Gods, zooals de kerk daarvan in haar belijdenis een samenvatting geeft, schrijft de heer Amelink: „Wij hebben in ons artikel van 11 November opgemerkt, dat ook die grondslag geen waarborg is tegen verwaterring, afval en ketterij. Dit wordt thans door den heer Groen toegestemd.” Wij hebben het

nimmer betwist. Vervolgens citeert hij, wat wij schreven en vervolgt: „Niet wij, maar de heer Groen achtte het noodig, als garantie voor het principieel zuiver houden der Christelijke Vakbeweging, dat door onze beweging als grondslag aanvaard zou worden: „de term” „het Woord Gods”, zooals de Kerk die in haar belijdenis heeft samengevat.” Ons antwoord is: Het woord garantie is door ons niet gebezigd; het is door den heer Amelink in geding gebracht, toen hij schreef, dat „de belijdenis geen waarborg gaf tegen verwaterring, afval en ketterij”. Wij noemden dat spreken van garantie, zooals hij het in de aangehaalde woorden deed, dwaas en merkten op, dat zóo zelfs Gods Woord geen garantie geeft. Het gaat er dan ook niet om of het Woord Gods, en de belijdenis der kerk, ons gevende de hoofdsom daarvan, ons organisatie-leven zal garandeeren tegen verwaterring, afval en ketterij, maar of het dat organisatieleven daartegen zal normeeren. Ook in dezen willen wij niets weten van een onvoorwaardelijke heilsbelofte, een garantie, die wij als menschen voor ons christelijk organisatieleven zouden ontvangen. De heer Amelink blijft in het hanteeren van den term garantie in dezen verstrikt te zitten in het ideeën-schema van een onvoorwaardelijke belofte, van een garantie, die God ons zou geven. Hierin is hij een trouw volgeling van prof. dr. J. Ridderbos, ook al beschuldigde hij dezen in verband met diens kritiek op de brochure van het C.N.V. „Uw belijdenis beleven” van schending van art. 31 K.O. Het onhoudbare van deze laatste beschuldiging toonden wij aan met de weergave van de uitspraak der Synode, waarom het ging, in haar geheel. Ook deze zaak laat hij in zijn antwoord onvermeld. Afwijzende nu het spreken van een garantie, die wij zouden ontvangen in het zuiver blijven of houden van onze christelijke organisaties, zeggen wij ook hier weer: Alleen in den weg van een gehoorzaam leven naar het Woord Gods, in trouw aan de kerkelijke belijdenis als belijdenis voor het geheele leven, met universele waarde dus, zal de zegen Gods ook voor het leven van de christelijke vakorganisatie kunnen en mogen worden verwacht en ontvangen. Zoo alleen kan dat leven waarlijk ophloeien, ook al slinkt het getal en deelt deze organisatie in het lot van de Kerk des Heeren, dat zij „een tijdlang zeer klein en als tot niet schijnt gekomen te zijn in de oogen der menschen”.

De heer Amelink maakt vervolgens nog deze opmerking: „Wanneer men tot de conclusie komt — die de heer Groen thans onderschrijft — dat ook de door hem als garantie voor het zuiver houden der Christelijke vakbeweging aanbevolen grondslag die garantie niet geeft, behoeft dat allerminst te beteekenen, dat men de waarde der belijdenis in twijfel trekt”. Deze uitspraak wordt met geen woord nader toegelicht door mijn opponent. Van mijn kant kan ik hier alleen

ten te leren
eft, maar het
e onderwijzen,
n, om zo zelf
onderzoeken,
oprichten van
van goeroe's
le Gemeenten,
zichzelf ver-
ellen als Kerk
en Priesters,
Petr. 2:9)?
leren dom te
Priester en
ts het Woord
als Hij zegt:
ler kennis is;
ik ook U ver-
zult bedienen;
ht zal ik ook
gen uitzenden
et werk harer
steek laten,
tijd daarvoor

geworden was na het vertrek van ds Colenbrander naar Holland.

Hoewel die mensen nog veel te weinig catechetisch onderwijs hadden ontvangen, wilde ds Lambooy maar dopen, zonder zich iets aan te trekken van de eisen van Gods Woord. Dat bleek wel hieruit, dat kinderen van anderen, dus geen kinderen van degenen, die toen gedoopt werden, eveneens werden gedoopt, hoewel ds Lambooy zulks wel wist.

Kunnen Gemeenten, die op die wijze ontstaan zijn, tieren en opwassen in geestelijk leven? Natuurlijk niet. Zulke Gemeenten zullen afwijken en te gronde gaan. B.v. de Gemeente van Baling: degenen die door ds Lambooy gedoopt werden, ongeveer 76 in getal, zijn allen afvallig geworden. Hieruit kunnen we begrijpen, hoe de toestand is der Gemeenten, die door ds Lambooy gesticht zijn.

Voordat die Gemeenten waren gesticht, waren er ook reeds Gemeenten in Melolo en Petawang, gevormd door christenen van de Indische kerk, die van Savoe gekomen waren.

De toestand in deze Gemeenten was ook niet goed, want allerlei bijgeloof en zondige heidense adat leefde nog in die Gemeenten. Daarom was er geen leven in die Gemeenten en vervulden ze haar plicht niet, zoals uitkwam in haar werken en woorden: ze verkondigden het Evangelie niet aan de heidense Soembanezen rondom haar, zodat er geen enkele heiden was, die getrokken werd door haar levenshouding om christen te worden.

Als we het leven van zulke Gemeenten gadeslaan, wat is er dan thans voor die Gemeenten nodig? Niets anders is er voor het leven van die Gemeenten nodig dan Reformatie-arbeid.

Dit is door ds Goossens ondernomen, inzonderheid nadat hij zich, in 1932, in Oost Soemba gevestigd had. Zijn leidinggeven aan de ouderlingen en de Goeroe's Indijl was erop gericht, dat zij hun plicht zouden verstaan en zouden werken zoals dat door het Woord des Heren geëist wordt.

Alzo werkten zowel de ouderlingen als de goeroe's Indijl, met ds Goossens samen om een reformatie van het leven der Gemeenten tot stand te brengen. Dit werk begon reeds vrucht te dragen, (zooals bleek, toen de Gemeenten, in de kwestie van de Kerken van Oost Soemba, zich niet wilden onderwerpen aan de beslissingen van Appingedam enz., welke niet in overeenstemming waren met het Woord Gods).

Maar in verband met het feit, dat de zendingsmethode der andere zendelingen (kwestie Oc. Katoe) en hun houding tegenover de Kerken van Oost Soemba (kwestie's Kananggar en Melolo) in strijd waren met de eis van Gods Woord, ontstond er een conflict tussen enerzijds de Kerken van Oost Soemba en ds Goossens en anderzijds de andere zendelingen.

In dit conflict hebben de Nederlandse Kerken de Kerken van Oost Soemba, die zich grondten op de Waarheid van Gods Woord, niet gerespecteerd, doch haar verdrukt.

Dit bleek hieruit, dat ds Goossens teruggeroepen werd naar Holland en afgezet, dat de goeroe's Indijl en de kerkeraden uit hun ambten werden ontsat, dat de Gemeenten werden gescheurd, dat zelfs de huizen der goeroe's Indijl hun door de zendelingen (synodaal) ontnomen werden.

Belemmerde dit doen niet de opbouw van de Kerk en de uitbreiding van het Koninkrijk des Heren in Oost Soemba?

Het werd nog moeilijker voor de Kerken van Oost Soemba in de tijd van de Japanse bezetting. Want, behalve dat er allerlei andere narigheden waren door het optreden der Japanners in de tijd van oorlog, werden, door het verraad van volgelingen van de synodale zending, zes goeroe's Indijl van de Kerken van Oost Soemba gearresteerd, gevangen gezet en hevig gefolterd door de Japanners. Doch, Gode zij dank!, door de hulp des Heren stierven zij niet onder de hevige folteringen, maar zij leven nog en al die goeroe's werken weer tot op heden toe.

Lof zij de Here, die rijk is in genade, want Hij heeft de Kerken van Oost Soemba niet verlaten in haar lijden, want de Gereformeerde Kerken in Nederland, die de Kerken van Oost Soemba hadden verdrukt, hebben onder de leiding des Heren zich niet blijvend gehouden aan de besluiten van de Synode van Sneek/Utrecht, d.i. de Synode die de afzetting van ds Goossens ijkte en die de Kerken van Oost Soemba verstootte. Want in 1946 heeft haar Synode een besluit genomen, waardoor de beslissing van de Synode van Sneek/Utrecht werd teniet gedaan en ds Goossens weer ontvangen werd in zijn ambt.

Er werd besloten, ds Goossens weer naar zijn vroegere arbeidsveld te doen terugkeren. En de Kerken van Oost Soemba werden weer erkend en ontvangen als zusterkerken van de Gereformeerde Kerken in Nederland en als samenwerkende Kerken op Soemba.

Dit besluit is stellig ook voor vast en bondig gehouden (lett. erkend, beleiden, Vert.) door de Kerken in Holland, zoals wel hieruit gebleken is, dat, na het nemen van het Synode-besluit, de Gereformeerde Kerken in Holland haar zusterschap-in-Christus met de Kerken van Oost Soemba betoonden door te voorzien in de stoffelijke nood van de Kerken van Oost Soemba, niet slechts in die van de goeroe's, maar ook in die van alle kerkleden. Dank zij die hulp konden de goeroe's hun werk tot verbreiding van het Evangelie in Oost Soemba doen voortgaan.

Reeds vanaf 1947 kwamen er steeds meer plaatsen, waar de mensen begeerden te luisteren naar het Evangelie. Tot in dit jaar toe vermeerderten ook de plaatsen, die een goeroe Indijl nodig hebben.

In 't kort: de deur is geopend voor het Evangelie, doch de bedoelde plaatsen kunnen niet bezet worden, omdat er een zeer groot tekort aan goeroe's Indijl is.

Er moet echter niet alleen aandacht besteed worden aan het tekort van goeroe's, maar méér nog aan het gees-

telijk tekort. Want de goeroe's hebben een zeer groot tekort aan kennis van de leer en van de inhoud van de H. Schrift, daar het merendeel van de goeroe's slechts de volkschool doorlopen heeft.

Als de goeroe's hieraan een tekort hebben, hoeveel te meer dan de leden der Gemeente, die ongeleerd en anal-phabetisch zijn! Daarom hebben de Kerken van Oost Soemba steeds tot de Here geroepen en tot Zwolle, om ds Goossens te doen terugkeren naar Soemba, daar de Kerken van Oost Soemba en de goeroe's een zeer groot gebrek hadden aan geestelijke spijze, n.l. het Woord Gods.

Misschien zijn er, die zeggen: „Het is voldoende als het Woord Gods er is. Laten de goeroe's dat lezen en zo zelf studeren”. Doch men vergeet niet, dat de goeroe's niet meer dan de lagere school hebben doorlopen (sekolah tinggi, met kleine letter, betekent niet Hogeschool of Universiteit, doch onderwijs dat hoger is dan de 3-tarige volkschool, Vert.). En ook vergeet men niet wat God in Zijn Woord openbaart aangaande de Kamerling van Candace: „Hoe zou ik toch kunnen, zo mij niemand onderrichtte?” (Hand. 8:31).

Uit deze plaats van Gods Woord blijkt reeds duidelijk, dat er mensen moeten zijn die leraar worden om in het Woord Gods te onderwijzen en dat aan anderen uit te leggen.

In verband met het bovenstaande is het wel duidelijk, dat hetgeen de Gereformeerde Kerken in Nederland in 1938 gedaan hebben, de Kerken des Heren heeft schade gedaan en de voortgang en uitbreiding van het Rijk des Heren in Oost Soemba heeft tegengestaan.

Ook in verband met het geestelijk tekort van de Kerken, bovendien ook in verband met het geopend zijn van de deur voor het Evangelie alhier, had de Synode van Amersfoort feltelijk behoren te beslissen, niet: „Het eigenlijke zendingswerk op Oost Soemba loopt ten einde”, doch: „Het eigenlijke zendingswerk in Oost Soemba behoort met kracht voortgezet te worden om de schade weer te herstellen, die aan de Kerken des Heren is toegebracht en om het Koninkrijk des Heren in Oost Soemba uit te breiden”, zoals ook de synode van Groningen 1946 besloten had. Deze Synode had also besloten, omdat ze gevoelde dat de Gereformeerde Kerken in Nederland gezondigd hadden en schuldig stonden tegenover de Here, aan Wie alle Kerken in Oost Soemba toebehoorden, de Kerken, tegen welke de Gereformeerde Kerken in Nederland gezondigd hadden en welke zij verdrukt hadden.

De Kerken van Oost Soemba geloven met volle overtuiging, dat Christus, de enige Koning der Kerk, deze Synode door Zijn Geest geleid heeft, zodat deze Synode van Groningen deze bestelling kon nemen. Zulks is een grote genade des Heren, zowel over de Geref. Kerken in Nederland als over de Kerken van Oost Soemba.

weer dit zeggen: welke waarde de heer Amelink aan de belijdenis moge toekennen, hij wil die belijdenis niet als norm voor zijn vakorganisatie, die een christelijke vakorganisatie zijn wil, stellen of aanvaarden. Wanneer ik hem dan samen in bond met vrijzinnigen en tal van vogels van andere, algemeen christelijke pluimage, vereenigd zie in de vlucht van de koppel van het Christelijk Nationaal Vakverbond, dan is die belijdenis op dit punt niet veel meer dan de nul in het groote cijfer van het C.N.V.

Tenslotte brengt de heer Amelink ook nog het citeeren door mij van den heer J. H. Scheps, uit diens brochure ter sprake. Ik zou hem niet hebben begrepen. De heer Scheps is thans een principieele bestrijder van de aparte organisatie van het Christelijk volksdeel. Dat wil het C.N.V. niet zijn, dat wil luisteren naar het woord van den psalmist: „Uw Woord is een lamp voor mijn voet en een licht voor mijn pad”, aldus de heer Amelink. Daarop kan ik alleen maar antwoorden, door opnieuw te verwijzen naar hetgeen ik reeds eerder schreef, dat het C.N.V. dit standpunt inneemt: „ten opzichte van leden, die zich als goede, principieel overtuigde C.N.V.-ers openbaren en die in politiek opzicht kiezen voor de Partij van den Arbeid, moeten geen maatregelen van vermaan genomen worden en voorstellen tot roeyement aan het bestuur worden gedaan.” De man dus, die in de politiek principieel een bestrijder is van een aparte organisatie van het Christelijk leven, krijgt zelfs geen woord van vermaan te hooren, en men acht het bestaanbaar, dat deze zelfde man, waar het de vakorganisatie betreft, een goed principieel overtuigd C.N.V.-er is, die het Christelijk volksdeel in dezen wel apart wil organiseren. Mij is dat een raadsel en een complexio oppositorum, een samenstel van tegenstrijdigheden. Zoo kan men ook den man, die in de kerk vrijzinnig is, voor de christelijk sociale actie aanvaarden in de gemeenschappelijke ootmoedige belijdenis: „Uw Woord is een lamp voor mijn voet en een licht op mijn pad”. In de praktijk blijkt het ook zoo te gaan. Ook dat lijkt mij vanwege zijn innerlijke tegenstrijdigheid even dwaas en verwerpelijk. Het spijt mij dan ook, dat ik, gegeven het feit, dat het C.N.V. een verzameling is van alles wat zich christelijk noemt, vrijzinnigen inclus, als zijnde niet maar een zaak van bepaalde leiders, maar van en door de arbeiders, geen waarde kan toekennen aan dat ootmoedig getuigenis: Uw Woord is een lamp voor mijn voet en een licht op mijn pad. De heer Ruppert komt als voorzitter van het C.N.V. zelf tot de uitspraak: „De Christelijke vakbeweging is geen kerk. Zelfs rijst de vraag, of zij een organisatie van christenen is. Wij weten het niet.” Voor zulk een onbepaald gemengd gezelschap is de vraag op zijn plaats: Wie is volgens U hij. Dien gij aanspreekt met den tekst: Uw Woord is een lamp voor mijn voet?

Ook nu weer gaat de heer Amelink zonder één enkele opmerking voorbij aan hetgeen ik in mijn eerste bestrijding reeds opmerkte, dat ook anderen, zooals dr K. Dijk, reeds jaren geleden nadrukkelijk als richtlijn hadden aanbevolen: „door zuiver principieele actie, hen, die wel bij ons, maar niet van ons zijn, dwingen tot heengaan”. De heer Amelink gelooft blijkbaar aan het bestaanbaar zijn van het hebben van een slapen grondslag, het bijeenbrengen van alles wat zich christelijk noemt, vrijzinnigen inclus, in een Christelijk Nationaal Vakverbond, als zaak van en door de leden, niet van een kaste van leiders, en het dan toch door dat geheel uitbrengen van een principieel zuiver geluid. Reeds de geheele wervingsactie van het C.N.V. is principieel onzuiver. Wat is toch de praktijk? Een slipje invullen onderaan een circulaire-met-opwekking: Ik heb de boodschap doorgegeven, U kunt als lid inschrijven N.N. Welkom nieuw lid! Wat zegt U? Is U vrijzinnig, zet U nooit een voet in de kerk? Geen bezwaar: Wij zijn als C.N.V. ook geen kerk. Wij weten zelfs niet eens of wij een beweging van Christenen zijn, laten we 't hopen. Als U maar goed, principieel overtuigd lid van het Christelijk Nationaal Vakverbond bent, dan is U ons welkom. Wij hebben geen woord van vermaan voor U als vakbeweging, en denken er niet aan, U als lid te roeyeren. Wij zijn er wars van U „te testen op principieele zuiverheid, die zijn grondslag zou vinden in kerkelijke belijdenisgeschiedenissen, dogmatische formuleringen e.d.” Van dat gedoe dier theologanten moeten wij niets hebben.

Ga ik mij nu te buiten aan fantasieën en droom- en drogbeelden, wanneer ik zoo de actuele situatie ten aanzien van het C.N.V. typeer? Was het maar waar. De feiten spreken in dezen evenwel een te duidelijke taal. En daarom zeg ik tot mijn broeders en zusters, die nog lid zijn van het C.N.V.: Het is juist, als de heer Ruppert zegt, het Christelijk Nationaal Vakverbond is geen zaak van een kaste van leiders, waarin mogelijk nog wel principieel voor U aanvaardbare personen een woordje meespreken, het is een zaak van en door de arbeiders, de leden. Daarom is wat hier geschiedt, gesproken en geschreven wordt door deze leiders Uw zaak en liggende voor Uw rekening en verantwoordelijkheid. Kunt gij die verantwoordelijkheid dragen in de beleving van Uw belijdenis, als belijdenis voor het geheele leven, in de erkenning van de universaliteit van Uw belijdenis, dat Christus is Koning en Zaligmaker?

P. GROEN.

GRONINGER Brieven

Amice frater,

Nu het praatcollege in Straatsburg weer bijeen kwam, stel ik U voor, dat wij een beetje over de wereldpolitiek van dezen dag met elkander spreken. Het is nu een geschikte gelegenheid daartoe.

Wie de dingen van den dag goed kan zien, en dat is alleen mogelijk voor hen, die de lamp van het Woord Gods aanvaarden als een licht op hun pad, en dan een weinig verder dan wat vlak voor hun voet ligt, ziet, dat heel de wereld naar die eenheid wordt gedreven, waarvan de Bijbel ons spreekt.

Daar zijn nu twee groote wereldmachten, die zich gereed maken tot een geweldigen kamp, altijd uiteraard, zooals dit met wereldmachten steeds het geval was, terwille van den vrede.

Er is in dit opzicht niets veranderd in de wereld. Wie den vrede wil bereide zich tot den krijg.

Over het algemeen is er reden om zich te verbazen over het feit, dat heel de wereld vol vrees is voor een oorlog, terwijl alle menschen en alle volken en hun overheden den mond vol hebben van vrede. Wie is er nu niet voor den vrede? Ik ken er geen. Wie is er niet al den dag voor bezig? Ik ken er weer geen.

De wereld is zoo vol van vredelievendheid en zorg voor den vrede, en de humaniteit steeg tot zoo groote hoogte, dat er, als wij den mensch niet kenden, reden zou zijn tot gedurige verbazing over de vrees voor den krijg, die allerwege de harten beklemt.

Maar — dit daargelaten — er zijn nu twee groote wereldmachten, die zich wapenen als nimmer te voren het geval was: Rusland en Amerika, d.w.z. de Verenigde Staten, voorop.

Nu is er nog een derde macht, naar men zegt, in wording: n.l. West-Europa; en daarvoor praat men nu weer in Straatsburg, tot groote vreugde inzonderheid bij de antirevolutionairen in den lande.

Er zijn er reeds, die zich „Straatsburgers” noemen. Het was reeds in November van het vorige jaar, dat ik in het Fransche weekblad „Reforme” eenige geestdriftvolle artikelen vond over het groote werk, dat men daar bezig was te doen.

De geestdrift kwam inzonderheid van buiten. Want daar was ook een beschrijving in van de stemming in Straatsburg zelf. Men had er eerst veel gejuicht. Maar toen de Fransche journalist een wandeling maakte door de stad en hij van den toren der groote kathedraal vele papertjes zag dwarrelen naar beneden, waarnaar de kinderen op de straat grabbelden, bemerkte hij ook een burger, die zoo'n papertje had opgeraapt, het even inzag en toen wegwerp. De journalist vroeg hem: wat was dat? De man antwoordde: och, die Raad van Straatsburg daár — het betekent niets.

Hij vertelt verder, dat tegenover het gebouw waar de Raad vergadert, een ander staat, de „Oranjerie”, zooals hij het zei, waar allerlei clubs bijeenkomen uit verschillende landen; clubs, die hij vergeleek bij die der jacobijnen tijdens de Fransche revolutie. Van uit die clubs, waar heftig gedebatteerd wordt, gingen af en toe resoluties uit naar de samenkomsten van den Raad. Resoluties, waarin daden werden gevraagd in plaats van woorden. Zij werden in den Raad plechtig ontvangen en voor kennisgeving aangenomen, over welk feit de vooruitstrevende humanisten in de Oranjerie dan woedend waren.

Men wil in Europa een derde macht vormen; in Azië is er, naar men weet reeds een, die zich geducht laat gelden. De derde macht — West-Europa — moet er als macht nog komen. En zij kan er niet komen. Zij is nog machteloosheid. Dit feit uit zich op tweeërlei wijze. Vooreerst hierin, dat de volken, die deze macht dan zullen vormen, juist niet datgene willen doen, wat hen sterk kan maken.

Jaren geleden las ik eens een merkwaardig boek van een Roomschen auteur. Ik ben den naam van den man en den titel van zijn boek vergeten en dat spijt mij. Zijn betoog zou mij thans meer treffen dan toen, omdat ik in de godvreezende omgeving, waarin ik leven mocht, datgene al den dag zag, wat hij aanbeval ten aanzien van het economisch leven.

Hij zei: een mensch — een gezin, een volk — wordt en blijft alleen sterk, als hij zelfverloochening kent, zijn begeerten beperkt, heel sober blijft leven, altijd weer bereid is af te zien van vele dingen, die de menschen wel aangenaam vinden.

Bij prof. Fabius las ik later, het was in zijn mooie boek „Huiskamer en keuken” ongeveer hetzelfde. Het was een vriend, die er mij in een gesprek over deze dingen aan herinnerde. Fabius zette twee woorden tegenover elkander op tweeërlei wijze. N.l.: bekrompen — onbekrompen. Onbekrompen — bekrompen. Bekrimp U in velerlei, gij zult onbekrompen, onafhankelijk, zonder zorgen kunnen leven. Weest onbekrompen in al uw uitgaven, en gij krijgt een bekrompen leven, vol zorg en moeite en zwakheid.

Zelfs de beroemde Micawber, in Dickens' „David Copperfield”, wist daar theoretisch iets van. Zie eens, jonge man, zei hij tegen David Copperfield: verdien — en ik breng dat nu in onze munt over — verdien honderd gulden per maand en geef negenennegentig gulden uit, en gij zijt rijk.

Verdien honderd gulden en geef honderd en één gulden uit — en het is al ellende en zorg.

Kostelijke les, die mevrouw Micawber steeds tot weenedig bewondering bracht over de genialiteit van haar man, van welke zij veel hoorde en helaas weinig zakelijk nut genoot.

Welnu, zoolang de volken in West-Europa — en ons volk is er dan het ergst aan toe — zich laten leiden door socialistische wijzen en bona-fide „zuilen” blijft de zorg en de ellende, en is er van macht geen sprake.

Het tweede verschijnsel, dat hiermee onafscheidelijk samenhangt is, dat men allerwege niet doet dan praten, deftig genoemd confereren, binnen- en buitenlands. En dat de ministers al den dag blijkbaar behoefte hebben aan allerlei commissies ter voorlichting. Luther zei eens, dat, als de duivel iets wilde verhinderen, hij een commissie liet benoemen.

Wij hebben van dien commissoriaten arbeid zeer leerzame voorbeelden. Wij zijn immers bezig om onze maatschappij heelemaal nieuw in te richten. Daar was voor noodig de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie met de medezeggenschap der „zuilen”, om het nu maar weer kort te zeggen. Nu zal aan den top komen een „Sociaal economisch instituut” met aan het hoofd een professor in de economie; de hooggeleerde wetenschap van onzen dag, die net als alle andere wetenschappen ook een laboratorium behoeft, en dat is dan de maatschappij wel te weten. Een soort proeftuin voor de praktijk; misschiën wel soms een soort vivisectie op de maatschappij. Dit instituut is er nu reeds en kost ons een paar ton gelds per jaar. Het laatste roemrijke werk was een rapport, dat na veel studie klaar kwam en toen reeds weer verouderd bleek.

Zoo zien we dus tot ons groot genoegen zulk een „instituut”, dat gedurig bezig is met achter de feiten deftig voort te schrijden. De werkelijkheid heeft n.l. deze lastige eigenschap, dat zij altijd een paar groote passen die wetenschap met haar rapporten vooruit is.

Wordt zij toegepast, en blijkt het resultaat omgekeerd aan datgene, wat werd verwacht, wat gemeenlijk het geval is, dan is er, zooals gij weet, hulp bij een wijze als Hegel, die in zulk geval sprak van de „list der natuur”, of als Wundt, die het nog geleerder zei, n.l. de „Heteronomie der Zweeke”.

Ik zal het maar niet vertalen. Gij weet het nu al wel uit de praktijk. Men krijgt het omgekeerde van datgene, wat werd beloofd.

Het eenvoudige kind Gods, dat bij de Schrift leeft, zegt: wandel toch o volken in den weg des Heeren. Zie de werkelijkheid, die, zooals men dan zegt, haar „eischen” stelt: een werkelijkheid, die gij alleen kunt zien, als het Woord des Heeren uw levenspad bestraalt en gij de oogen er niet voor sluit.

Maar daarnaar wil men niet luisteren.

Als de volken de les van dien Roomschen schrijver, dien ik straks noemde, wilden volgen, zouden zij werkelijk weer op krachten komen. Dan kwam ook dat vruchtbaar vrij verkeer tusschen de volken, dat men thans „liberalisatie” of „integratie” van den handel noemt, n.l. het vrij verkeer tusschen de volken, als vanzelf.

Dan was er weer vastheid voor de munt, eerste voorwaarde voor het economisch leven; dan was er handhaving van het recht allerwege. Dan zouden de overheden verstaan, dat een dubbele maat den Heere onzen God een gruwel is.

Dan herkegen wij wat Europa, wat de wereld, in een vorige eeuw nog, zij het dan ook niet in volkomen mate — maar wat is volkomen hier beneden — kende.

Men wil echter niet naar het Woord Gods luisteren. Men leeft algeheel verkeerd, maar eischt dan een maatschappij en posities daarin, die alleen het gevolg van een gehoorzaam leven kunnen zijn.

En dan meent men zóó het communisme te kunnen bestrijden, dat volken in slavernij en harden arbeid en veel ontbering doet leven en juist daardoor sterk wordt, tot een oordeel over de dwaasheid van socialistisch-humanistisch West-Europa.

Men zal dan van boven opleggen, wat van uit een gehoorzaam wandel alleen ons zou kunnen toekomen.

En dan komt er een Raad van Straatsburg, die de nationale souvereiniteit zal bekorten, d.w.z. de zelfstandigheid der natien, en het gezag der overheden zal wegnemen, om ons te doen bulgen voor „hooge autoriteiten” boven ons gesteld. Met allerlei „waarborgen” omringd. Maar hooge autoriteiten, die wel algeheel onzondige menschen zouden moeten zijn, als er iets goeds van ware te verwachten.

En tot onze groote verbazing is er thans geen partij, die meer enthousiast voor dit alles is als de partij, die zich antirevolutionair noemt en door „Trouw” wordt geregeerd.

Weer het bewijs voor de waarheid, dat ontrouw in de kerk wordt gevolgd door onverstand en ontrouw allerwege.

Mogen wij ons over dezen gang van zaken werkelijk verbazen?

Wij hebben nu in de bladen gelezen, hoe met veel pronk en praal van woorden de nieuwe kerkorde voor de Ned. Herv. kerk werd ingevoerd. De gereformeerden in die kerk weenen en beriepen zich op den aardschen rechter. Maar onder degenen, die de Ned. Herv. Synode gingen gelukwenschen, was prof. Nauta van de Vrije Universiteit, die daar het kerkrecht leert en wiens rapporten leidden tot de uitwerping uit de

eens gen
des Hee
Als g
niet me
toekomst
Maar
spreken
Tot e
Met ha

JEUG

Aan de
Bij de
in 't bijz
leenen a
maakte
d.w.z. a
nu al tw
en den m
Ik pla
blijkt, d
met deze
Jongere
Het ke
„hulpdier
van een
Het a
groter,
werk on
meisjes,
ien van
leerde to
lige taak
zegen er
Weten
van Soer
dat naar
kan doe
minstens
kocht he
zijn tij
zijn de
Voor een
gezond
gestuurd.
Jongere
de album
Alleen
fotokar
Ik zal
opsomme
telefoon
en zink
zegels;
Ik spre
aan deze
In afw

Prof.
vriend”
van dr V
de vrijm
evenmin
gezien
Schriftpl

Eén
de leer
Christ
als „m
ping te
„De
maar C
verkoer
En d
van Ch
Christu
Wij
lapsaris
Gods
Eerlijk
sarisme
sarisme
Toch
specula
niet th
Wat
Raad C
Het
elkande
beallise
zaam t
feit, d
van the
De g
deren,
Ande
logen n
versta
Hebb
van om
Gods n
te stell
onderw